

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **JUDr. J. K.**, bývajúcej v T., proti odporcovi **Ing. P. K.**, bývajúcemu v T., **o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k maloletým deťom K., M., nar. X. a D., nar. X., zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, T., vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp.zn. 8 C 99/2007, o oznámení sudcov Krajského súdu v Trenčíne, takto**

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Jozef Kutiš, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Alena Záhumenská, JUDr. Emília Zimova, JUDr. Stanislava Marková, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Oľga Lichnerová, JUDr. Alica Beňová, JUDr. Iveta Martináková, JUDr. Mária Prikrylová, JUDr. Natália Čekanová, JUDr. Darina Legerská, JUDr. Rastislav Vranka, JUDr. Dušan Ecker, JUDr. Jozef Mészáros, JUDr. Stanislav Hájiček, JUDr. Elena Zaťkova, JUDr. Jozef Janík, Mária Zacková, JUDr. Viera Hrnčárová, JUDr. Juraj Florovič, JUDr. Eva Vašková a Mgr. Peter Melicher **s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp.zn. 5 Co 147/2008 až do jej právoplatného skončenia.

Vec prikazuje na prejednanie a rozhodnutie **Krajskému súdu v Žiline.**

O d ô v o d n e n i e :

V konaní o odvolaní odporcu proti rozsudku súdu prvého stupňa, vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 5 Co 147/2008, sudcovia tohto súdu, okrem JUDr. Aleny Radičovej a JUDr. Eriky Zajacovej, oznámili, sa cítia byť zaujatí vo veci pre ich vzťah

k navrhovateľke, ktorá je sudkyňou Okresného súdu Trenčín. Vzhľadom na uvedené bola vec predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval obsah vyjadrenia sudcov Krajského súdu v Trenčíne z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré by mohli byť vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca.

Nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom a právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkovi konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k veci.

Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu (Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998).

Z tohto pohľadu, dôjde k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale rovnako, i keď existuje čo i len najmenšia pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach verejnosti.

Pokiaľ ide o existenciu takéhoto právne relevantného pomeru u sudcov Krajského súdu v Trenčíne, títo zhodne uviedli, že vzhľadom na ich pracovný i osobný vzťah k navrhovateľke, ktorá je sudkyňou súdu prvého stupňa, sa cítia byť vo veci zaujatí. V takomto prípade bolo potrebné zohľadniť, že sami sudcovia tohto súdu potvrdili existenciu vzťahu k účastníkovi konania, ktorý vzťah ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. považuje za právne relevantný. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rešpektoval vyjadrenia o ich zaujatosti a v dôsledku toho rozhodol, že uvedení sudcovia Krajského súdu v Trenčíne sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Najvyšší súd rovnako vylúčil z prejednávania veci aj sudkyne JUDr. Alenu Radičovú a JUDr. Eriku Zajacovú, ktoré sa vyjadrili, že sa necítia byť zaujaté. Dospel totiž k záveru, že ich subjektívne stanovisko (t.j. že sa necítia byť zaujaté) je síce dôležité, avšak pre komplexné posúdenie ich vzťahu k účastníkom konania, a tým pre posúdenie ich nestrannosti v konaní, nie rozhodujúce. V danom prípade treba zohľadniť najmä hľadisko objektívne, ktoré práve odôvodňuje pochybnosti o možnej nezaujatosti týchto sudkýň v konaní. Ak má (mal) totiž sudca kolegiálny vzťah k inému sudcovi (neskôr účastníkovi konania), s ktorým sa bežne, aj keď len v rámci plnenia pracovných povinností, stýka, ide o takú skutočnosť, ktorá (bez ohľadu na skutočnú povahu tohto vzťahu) je spôsobilá vyvolať opodstatnené pochybnosti o pomere sudcu k takému kolegovi vo veci, v ktorej vystupuje ako účastník konania. Daný vzťah už nemožno považovať za neutrálny, či spoločenský, keď jeho povaha sama o sebe vzbudzuje pochybnosti o sudcovskej nezávislosti. Z tohto pohľadu dôjde k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale rovnako, i keď existuje čo i len najmenšia pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach verejnosti [vid' tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done")].

So zreteľom na to, že v dôsledku vylúčenia všetkých sudcov Krajského súdu v Trenčíne nemôže tento inak príslušný súd konať, bolo potrebné vec podľa § 12 ods. 1 O.s.p. prikázať inému súdu toho istého stupňa. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto prikázal vec až do jej právoplatného skončenia Krajskému súdu v Žiline.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júla 2008

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: